

Hotels in Zeeland vrezen rampjaar door hogere btw

‘Dit kan het omslagpunt zijn’

► P2

‘Mijn geluid kan bijdragen aan meer nuance’

Ahmed Aboutaleb in
team van RTL Tonight

► Media & Cultuur

Van kunstmest naar compost

Het is klaar met de strakke, aangeharkte tuintjes voorzien van kunstmest bij Volkstuinvereniging Kweeklust in Middelburg. Een koerswijziging was nodig vond het bestuur. En waar de eerste vergadering over de gifvrije volkstuin nog zonder besluitvorming eindigde in chaos, is het gros van de leden nu om. Bestuurslid Peter Lievense: „Voor de biodiversiteit kun je beter een wat wildere tuin hebben. En sommige leden wilden dat ook wel maar wisten niet hoe.” Diverse bijeenkomsten en cursussen verder is de volkstuin nu een voorbeeld voor andere tuinen in Zeeland.

► ZEELAND 2

FOTO LEX DE MEESTER

► **Politieke partijen vandaag naar CPB voor doorrekening van hun plannen**

Operatie ‘broekriem aanhalen’ van start

Tijdens het reces werken politieke partijen door aan hun verkiezingsprogramma's. De ‘strenge’ CPB-rekenmeesters kijken vanaf nu mee. Duidelijk is al dat de hoge uitgaven voor defensie, zorg en AOW ten koste zullen gaan van de koopkracht.

Tobias den Hartog

Den Haag

► Pagina 5

7 mld

■ Topambtenaren
adviseren 7 miljard euro
te bezuinigen om de
overheidsfinanciën
gezond te houden.

Zeeland

woensdag 16 juli 2025

21°C

Weeroverzicht
lange termijn:

► P16

pzc.nl
Ook voor het laatste
Zeeuwse nieuws

Jaargang 267
PZC is onderdeel van:

ADR Nieuwsmedia

Prijs €3,80
Geen krant ontvangen?
pzc.nl/service/
bezorging

▲ Koos Schouwenaar met dochter Frederiek, die nu burgemeester van Veere is. FOTO LEX DE MEESTER

‘Hij regeerde niet alleen, hij diende ook’

Koos Schouwenaar, oud-burgemeester van Middelburg, is afgelopen zondag op 78-jarige leeftijd overleden. Hij was van januari 2002 tot aan zijn pensioen in mei 2012 burgemeester van Middelburg. „Zijn liefde voor Middelburg en zijn medemens maakte hem tot een bestuurder die niet alleen regeerde, maar vooral diende.”

Ferdinand Koppejan

Middelburg

‘Een bijzondere man is van ons heengegaan’, schrijft de familie in een rouwadvertentie in deze krant. ‘Iedereen die Koos gekend heeft, weet dat wij hem, met zijn humor en toewijding, enorm zullen missen.’

De gemeente Middelburg laat in een rouwadvertentie weten met grote verslagenheid kennis te hebben genomen van het overlijden van de geliefde

Necrologie

Koos Schouwenaar
1947-2025

oud-burgemeester. ‘Koos was een warm en betrokken mens, die als ware burgervader altijd zichtbaar en benaderbaar was voor inwoners van de gemeente.’

Ook roemt Middelburg Schouwenaars oprechte betrokkenheid, humor en verbindend vermogen. ‘Daarmee bracht hij rust en nabijheid en stond hij in goede en slechte tijden klaar voor iedereen. Zijn liefde voor Middelburg en zijn medemens maakte hem tot een bestuurder die niet alleen regeerde, maar vooral diende.’ Koos Schouwenaar was van 1968 tot 1976 officier bij de Koninklijke Marine. Na drie eerdere burgemeesterschappen vertrok Schouwenaar in januari 2002 naar Middelburg.

Telefoonnummer

Schouwenaar was overal zichtbaar en aanspreekbaar. Zijn nummer stond gewoon in het telefoonboek. Schouwenaar was een fervent wielrenner. Als trotse burgemeester stond hij in 2010 op het podium toen Middelburg finishplaats was van de derde etappe van de Giro d’Italia.

Koos Schouwenaar was van 2011 tot 2019 lid van de Eerste Kamer voor de VVD. Voor zijn jarenlange inzet voor de partij ontving hij in 2019 de Thorbecke-penning. In een toespraak zei toenmalig hoofdbestuurslid Eric Wetzels: „Hij schroomde niet om mensen ter verantwoording te roepen. Als iemand om 2 uur ‘s nachts onterecht klaagde over overlast, belde hij de volgende nacht zelf om 2 uur ‘s nachts terug om te vertellen wat hij eraan gedaan had.”

Eind 2023 kwam Koos Schouwenaar voor het laatst in het nieuws, toen bekend werd dat zijn dochter Frederiek in zijn voetsporen trad en burgemeester van Veere werd. Hij zei toen diep in zijn hart trots te zijn op zijn dochter, maar haar geen adviezen te geven.

De afscheidsbijeenkomst vindt vrijdag om 14.00 uur plaats in de Nieuwe Kerk in Middelburg.

MIDDELBURG

Huizen dicht na vondst plantage

De gemeente Middelburg heeft gisteren twee woningen aan de Veldmaarschalk Montgomerylaan in Middelburg gesloten. In beide huizen werd op 10 juni een hennepplantage gevonden. De politie kwam op het spoor van de kwekerijen, omdat er stroom buiten de meter om werd afgetapt. Het energiebedrijf deed aangifte van stroomdiefstal. De woningen zijn voor drie maanden dicht om herhaling te voorkomen. De deuren zijn verzegeld en de gemeente heeft een aankondiging op de deuren gehangen.

OUD-VOSSEMEER

Motorrijder gewond geraakt

Een motorrijder is gisterochtend vroeg met letsel naar het ziekenhuis gebracht na een aanrijding op de Hiksedijk bij Oud-Vossemeer. Een motor en auto moesten worden geborgen. De aanrijding vond omstreeks 06.45 uur plaats op de voorrangskruising van de N656 en de Kreekweg. Een motorrijder kwam in botsing met een Fiat Panda. De politie en ambulancedienst werden met spoed opgeroepen. Ook kwam de wegbeheerder ter plaatse. Een bergingsbedrijf heeft de beide voertuigen weggesleept.

► Volkstuinen van Kweeklust worden biologisch

‘Als we niks doen,’

Volkstuinvereniging Kweeklust zal in 2030 volledig biologisch zijn. Nu al is ruim twee derde van de Middelburgse volkstuintjes gif- en kunstmestvrij. Kweeklust is daarmee voorloper in Zeeland. „Hier mag je tuin wat wilder zijn.”

Ondine van der Vleuten

Middelburg

Op het complex aan het Griffioenpad - een van de acht locaties in Middelburg - is duidelijk te zien dat niet iedereen meedoet aan die revolutie. Een man plukt wat onkruidjes tussen zijn rijen aardappelen, bieten en uien. De grond tussen de groenten is zwart, de rijen zijn recht. Dit is hoe het vroeger hoorde, ja: moest. Wie zijn tuin aan het eind van het seizoen niet op tijd winterklaar had (kaal en netjes omgespit) kreeg een standje van het bestuur.

Hoe anders is het nu. In februari 2024 stemde een grote meerderheid van de leden in met de ‘Toekomstvisie 2030’. Daarin wordt duidelijk uitgelegd waarom het bestuur een koerswijziging nodig vindt. Kort gezegd: hitte, droogte en stortregens (klimaatverandering) en verlies van biodiversiteit (driekwart van alle insecten is de afgelopen dertig jaar verdwenen en die moeten onze gewassen bestuiven: zonder bijen geen fruit).

Geen gif en kunstmest

Vanaf dat moment gold een overgangsbeleid. Chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest zijn niet meer toegestaan bij onderhoud en beheer van de complexen en op tuinen van nieuwe leden. Bestaande leden mochten kiezen tussen ‘overgangsrecht’ (tot 2030 nog pesticiden en kunstmest) of de status ‘biologisch’.

„Sommigen wilden wel, maar wisten niet hoe”, zegt bestuurslid Peter Lieveense. Daarom riep Kweeklust hulp in, onder meer van Velt. Deze vereniging voor ecologisch leven en tuinieren - met Zeeuwse afdelingen boven en onder de Westerschelde - begeleidt in heel Nederland volkstuinten die overstappen op biologisch.

Dat gaat allemaal niet zonder slag of stoot, weet docent ecologisch moestuinieren Rien Klippel van Velt Zeeuwse Eiland. Hij was erbij toen in 2023 in een vergadering van Kweeklust voor het eerst werd gesproken over een gifvrije volkstuin. Het leidde

► Peter Lieveense op zijn biologisch beheerde volkstuin op Kweeklust in Middelburg.

FOTO LEX DE MEESTER

▼ Het pas aangelegde poeltje wordt al bezocht door kikkers en druk bezocht door dorstige insecten.

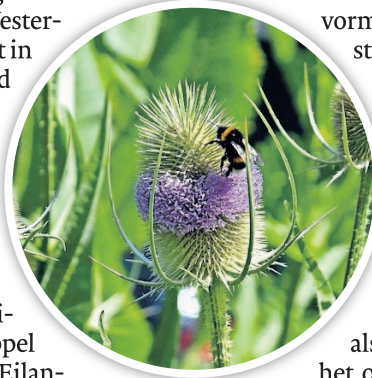

tot ‘een klein oproer’, weet hij nog goed. „De vergadering eindigde vrij chaotisch en zonder besluitvorming. Maar het bestuur heeft daar heel goed op gereageerd.”

Voordocent permacultuur Lieveense, die kort daarna toetrad tot het bestuur, was wel duidelijk dat het tóch die kant uit moest. „Ik zag: als we niets doen, is het op de volkstuin over tien jaar gewoon klaar met tuinieren. De bodem is verarmd en het bodemleven is vrijwel verdwenen door gebruik van gif en kunst-

mest.” En de grond wás al slecht. Lieveense: „Hieronder ligt bijna een meter klei. De afwatering is op sommige plekken dus beroerd. Als het een tijdje droog was, leek de grond wel gescheurde steen, zo hard. Als het hard geregend had stonden de plassen erop en verzopen de gewassen. De grond was zijn vermogen om vocht op te nemen verloren, doordat jarenlang onkruid en groenafval werd afgevoerd naar de stort.” Zo werd organische stof - die helpt om water vast te houden - uit de kringloop gehaald.

Van de ruim zeshonderd leden teelt zo’n twee derde nu biologisch. Op de acht locaties van Kweeklust is een toenemend aantal jonge leden, onder wie veel vrouwen. Juist

is het over tien jaar klaar'

▲ Rien Klippel, bestuurslid van Velt Zeeuwse Eilanden.

zit hier nu allemaal? Dat vonden ze ontzettend leuk."

Er is heel wat meer leven dan vroeger, toen de tuintjes er zo netjes bij lagen. Lievense wijst naar de hoge haag met bomen die het terrein omlijst. „Vroeger snoeiden we die in de winter. Alles tegelijk. Nu doen we het in de zomer en in delen, zodat er altijd een stuk blijft staan waarin de dieren kunnen schuilen."

Koffie en bolussen

De omwenteling heeft het verenigingsgevoel versterkt. Samen leren, samen werken. Lievense: „We kopen samen biologische groencompost van Comgoed. Dan komt er een lading van 40 kuub aan - een parkeerterrein vol, vijfhonderd kruiwagens - en gaan we met een man of dertig een hele dag compost rijden. Met koffie en bolussen. Hartstikke gezellig."

Andere Zeeuwse volkstuinverenigingen volgen met belangstelling de ontwikkelingen in Middelburg. „Een van de verenigingen in Goes wil er ook mee aan de slag. Ze zijn al een keertje komen kijken", vertelt Lievense.

Docent Rien Klippel van Velt: „Ik heb in Veere en op Schouwen-Duiveland al moestuincursussen gegeven en in Goes dit voorjaar de Velt-aanpak gepresenteerd. Zaterdag 23 augustus staan we met Velt op de jubileumdag van Levenslust in Vlissingen. Steeds meer mensen willen graag weten hoe het anders kan."

zij vinden het vaak leuk om te experimenteren met nieuwe vormen van tuinieren.

Lievense: „Er zijn altijd mensen die direct enthousiast zijn. Blij verast zelfs, dat ze nu mógen tuinieren zoals ze altijd wilden. Die vroeger op de vingers getikt werden omdat hun tuin niet tijdig 'winterklaar' gemaakt was, ofwel: kale, zwarte aarde. Nu weten we: zo'n tuin is netjes, maar er zit weinig leven in. Voor de biodiversiteit kun je beter een wat wildere tuin hebben."

In anderhalf jaar tijd kreeg de volkstuin een heel ander aanzicht. Groenten staan vaak door elkaar

heen (combinatieteelt). Er zijn veldjes met wilde bloemen, stukken die tijdelijk braak liggen of ingezaaid zijn met groenbemesters. Wat rommelig oogt, is in feite een doordacht geheel, bedoeld om het dieren- en bodemleven te verster-

**Een hele dag
compost rijden, met
koffie en bolussen.
Hartstikke gezellig!**

– Peter Lievense
bestuurslid Kweeklust

ken en de aarde weer als 'spons' te laten functioneren. Want alleen dan kun je blijven tuinieren in een veranderend klimaat met weersextremen.

Excursies

Met informatieavonden, cursussen en nieuwsbrieven worden de leden ingewijd in de geheimen van het biologisch en toekomstbestendig tuinieren. Er kwamen excursies, naar biologische boerderij Bioduin bijvoorbeeld. Op sommige locaties vormden zich spontaan groepjes om ervaringen uit te wisselen.

Lievense gaat voor naar het 'insectenreservaat': een hoek van het

complex vol aangewaaid en ingezaaid wilde planten. „We zijn aan het tellen hoeveel soorten hier groeien. Op twee derde van het stuk zitten we al op honderdvier-

tig!" Kikkers hebben hun intrek genomen in een pas gegraven poel. Insecten vliegen op deze zonnige dag af en aan. Ze vinden hier voedsel, een plek om zich voort te planten en te overwinteren. „Vorig jaar hebben we een insectensafari gedaan met insectenkenner Anton Baaijens, een van onze leden. Bij mensen op hun tuintje kijken: wat

Stap aan boord voor een betoverende avondtocht van drie uur door Nationaal Park de Biesbosch. Onze kapitein vaart u langs de mooiste plekken van dit unieke natuurgebied. Tijdens de tocht wordt een uitgebreid dinerbuffet geopend met diverse heerlijke gerechten, er is voor ieder wat wils. Al varend geniet u niet alleen van de smakvolle maaltijd, maar ook van het steeds wisselende uitzicht en de rust van de natuur. Dineren op het water is een echte beleving!

Uit eten op het water Proef de Biesbosch

Data: 26 juli, 17 en 31 augustus, 7 en 14 september.

Vaartijd: 16.00 tot 19.00 uur

Prijs: € 69,50 p.p.

www.zilvermeeuw.nl | 0162-682609